

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, у складу са важећим законским одредбама, одређује мере и активности којим се у Установи обезбеђује позитивна атмосфера и безбедно окружење.

Програмом се дефинишу превентивне активности и интервентне мере које имају циљ да обезбеде безбедно окружење, позитивну атмосферу за развој и напредовање, заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања и социјална реинтеграција детета које је доживело насиље.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ у установи омогућавају сигурно и подстицајно окружење, општу атмосферу сарадње, уважавања и конструктивне комуникације. Њихов циљ је да :

- подижу ниво свести и осетљивости детета, родитеља и запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
- негују атмосферу сарадње, толеранције и уважавања, комуникација у којој се не толерише насиље;
- истичу и унапређују знања и вештине потребни за конструктивно реаговање на насиље;
- обезбеђује заштита: детета, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања.

Запослени и родитељи упознавају се са својим правима, обавезама и одговорностима, са Правилником о протоколу поступања у Установи у одговору на насиље, злост. и зан. и др. подзаконским актима.

Запослени, квалитетом рада, обезбеђују да средина буде подстицајна и безбедна. Својим понашањем не смеју да изазову или допринесу насиљу, злостављању и занемаривању. Начином рада, избором садржаја, васпитачи и стручни сарадници развијају вештине и знања за боље разумевање, уважавање различитости, конструктивно решавање сукоба, обезбеђујући најбољу заштиту детета.

Дете, у складу са узрастом и развојним карактеристикама, учествује у превентивним активностима, поштује правила групе, обавезе и одговорности. Учи, да својим понашањем не изазива, не доприноси или учествује у насиљу и злостављању.

Родитељ, сарађује са установом и учествује у превентивним активностима, уважава и поштује личност свог детета и друге деце, родитеља и запослених. Својим понашањем у установи не сме да изазове или да допринесе појави насиља, злост. и зан. сарађује и поштује распоред активности са дететом. Сарадња се одвија индивидуално, на нивоу групе, вртића и установе, кроз разговоре, радионице, трибине, сручна предавања и сл. у циљу развијања партнерских односа.

Превентивно се спроводе активности кроз све области васпитно-образовног рада, на нивоу васпитне групе, вртића, Установе.

У превентивном деловању сарадња се одвија и са разним организацијама и институцијама на локалном нивоу (здравствене, културне, спортске организације, основне

школе, полиција, ватрогасна служба, разна удружења и др.), осмишљена је плански на нивоу установе, вртића и васпитне групе.

ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ се спроводе као одговор на насиље, злостављање и занемаривање којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника, смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

Интервентно се делује када се насиље, злостављање и занемаривање дешава или се догодило између: деце (вршњачко насиље); запосленог и детета; родитеља и детета; родитеља и запосленог као и трећег лица у односу на дете, запосленог или родитеља.

Установа интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира где се догодило, догађа се или се припрема.

Насиље, злостављање и занемаривање, разврстано је на нивое и облике и има за циљ да обезбеди уједначено поступање у установи на релацији дете-дете и дете-запослени. Исти облици насиља, злостав. занемаривања (физичко, психичко, социјално, сексуално, електронско) могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика и учесницима. У зависности од испољеног нивоа и врсте насиља предузимају се мере и активности заштите.

На првом нивоу, активности предузима *васпитач* у сарадњи са родитељем у смислу појачаног индивидуалног и групног васпитног рада. **На другом нивоу** активности предузима *васпитач у сарадњи* са педагогом, психологом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. **На трећем нивоу**, активности предузима *директор са тимом за заштиту*, уз обавезно ангажовање родитеља и *надлежних органа* и служби (центар за соц. рад, здравствена служба, полиција и др.).

Редослед-кораци поступања у интервенцији

За све нивое насиља предузимају се конкретне мере и активности:

1. Проверава се сумња или открива насиља, прикупљају информације ради утврђивања релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња.
2. Зауставља насиље и смирују учесници.
3. Обавештавају родитељи и предузимају се хитне акција.
4. Спроводе се консултације у установи ради разјашњавања околности, процене нивоа насиља и предузимања одговарајућих мера и активности.
5. За други и трећи ниво насиља, прави се оперативни **план заштите** за конкретну ситуацију за децу-учеснике (који трпе, чине и који су сведоци) које зависе од врсте и тежине насилног чина, последица по појединца и колектив, броја учесника. План сачињава васпитач у сарадњи са психологом, педагогом, директором и родитељем, по пореби и са другим надлежним организацијама.
6. Прате ефекти предузетих мера (васпитач, тим за заштиту, психолг, педагог), понашање деце, укљученост родитеља и надлежних служби.

Документација, анализа и извештавање

На нивоу групе васпитач планира и реализује превентивне активности током недеље, бележи насиље првог нивоа, прати и процењује ефекте предузетих мера, подноси извештај тиму за заштиту у складу са предвиђеном динамиком.

Тим заштите на нивоу вртића, води евиденцију случајева насиља у вртићу, прати и процењује безбедност објекта и дворишта, евидентира повреде деце настале у вртићу и пориједици, припрема извештај о релизацији Програма.

Тим заштите на нивоу установе прати реализацију програма заштите, промовише програме превенције, води евиденцију и документацију случаја насиља другог и трећег нивоа, врши анализу стања у овој области и подноси извештај.

АКЦИОНИ ПЛАН

Активност	Начин реализације	Носиоци	Време реализације
Вртићка заједница – вршњачко учење	Прославе пројеката - развијање просоцијалних облика понашања и грађење заједништва међу децом	Деца од 3 године до поласка у школу и васпитачи, родитељи, М.Средојевић, С. Миладиновић – сви вртићи	Октобар-децембар 2021. године
Недеља толеранције поводом обележавања Дана толеранције под мотом <i>Добри односи-добробит свих.</i>	Израда постера лепих речи на тему „Градимо добре односе у вртићу“ – онлајн или непосредно	Деца, васпитачи, стручни сарадници, С.Миладиновић Ј. Миливојевић	Новембар 2021. године
Програм Обележавање Међународног Дана породице <i>Моја породица слави ...</i>	Ликовни конкурс за децу предшколског узраста – на даљину	Деца васпитних група, родитељи, васпитачи, С.Миладиновић	Април, мај 2022. године
<i>Другарско се шири</i>	Размена порука пријатељства путем Youtube странице Установе	Деца и васпитачи ппг група, М.Средојевић, Д.Дунђеровић	Април, мај 2022.

15.1. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ И ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

Свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу *расе, пола, националне припадности, рођења, друштвеног порекла, вероисповести, имовног стања, културе, језика, психичког или физичког инвандитета, политичког или другог уверења*, забрањена је Уставом и Законом. Свако има право на заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право као и право на уклањање последица које су повредом настале.

Дискриминација је понашање којим се неоправдано прави разлика или неједнако поступа у односу на лице или групе лица, као и чланове њихових породица, у односу на расу, боји коже, држављанство, национална или верска припадност, етничком пореклу, језику, полу, родном идентитету, здравственом стању, сметњи у развоју и инвандитету, изгледу, верским или политичким убеђењима као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације. **Вређање угледа, части или достојанства личности** је понашање које може да има обележја психичког и социјалног насиља или злостављања.

Дискриминисана лица и извршиоци дискриминације су учесници у васпитно-образовном процесу, запослени, родитељи или трећа лица, чланови органа и тела, у свим релацијама.

ПРЕВЕНЦИЈА дискриминаторног понашања су мере и активности које предузима установа да се предупреди сваки облик дискриминације у било ком од односа, подигне свест свих у установи о негативним последицама на лица, групу лица, установу. Превентивним мерама се ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације, развија позитиван систем вредности.

Превентивним мерама и активностима:

- подиже се ниво свести у установи за нулту толеранцију на све облике дискриминаторног понашања...
- освају пуна посвећеност установе, њених органа и тела у препознавању, спречавању и сузбијању дискриминаторног понашања....
- сви носиоци обавеза заштите од дискриминације у установи (унутрашња заштита) и ван ње (спољашња заштита)-породица, лок. самоуправа, здравствена служба, полиција, центар за соц. Рад, Министарство..., сагласно закону, поступају хитно и координисано.

Запослени својим квалитетним радом и личним примером, помажу и обезбеђују недискриминаторно, инклузивно и безбедно образовно окружење за све учеснике у вас. образ. процесу. Запослени су дужни да увек реагују и обезбеде заштиту учесника у васп. обр. процесу од свих облика дискриминације. **Родитељ** је дужан да поштује личност свог детета, друге деце, сарађује и поштује правила установе, учествује у мерама и активностима које се планирају и спроводе у установи ради спречавања дискриминације... **Трећа лица** су дужна да поштују правила установе и да својим понашањем не изазивају дискриминацију. **Дете** у складу својим узрастним и развојним карактеристикама, активно учествује у превентивним активностима које се спроводе у установи, учи се толеранцији и прихватању и уважавању различитости, конструктивног превазилажења сукоба.

ИНТЕРВЕНЦИЈА се спроводи у случајевима сумње и када је утврђено дискриминаторно понашање, и то, када се припрема, дешава или се догодило између учесника у вас. обр. процесу : деце, запослених, родитеља и трећа лица.

Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање зауставља, осигурава безбедност учесника, смањује ризик од понављања, ублажавају последице и прате ефекти предузетих мера.

На избор мера и активности које се предузимају у интервенцији утичу и простор и време у коме се одвија догађај (простор у установи или ван; у току реализације васпитно-образовног рада или у друго време).

Дискриминаторно понашање разврстано је у три нивоа (први, други и трећи) зависно од: узраста учесника; интензитета, трајања и учесталости диск. понашања; облика, начина и последица дискриминације. Узнемиравање и понижавајуће поступање, говор мржње, квалификује се као први ниво дискриминације. Ако група удруженим понашањем узнемирава и понижава друго лице или групу, и то се понавља и траје, то се квалификује као трећи ниво, као и физички напад мотивисан мржњом и други тешки облици дискриминације,

Поступање Установе у случају дискриминаторног понашања учесника у образовању (на релацији дете-дете; дете-запослени; запослени-родитељи; запослени-треће лице) у складу са Законом, следећим редоследом: 1. Провера добијене информације о томе да ли се дискрим. понашање догодило или догађа; 2. Заустављање дискриминације и

смиривање учесника; 3.Обавештавање и позивање родитеља;4.Прикупљање информација и консултације ради разјашњавања околности; 5.Предузимање мера и активности за све нивое дискриминације;6.Праћење ефеката предузетих активности;

Поступање Установе у случају дискриминаторног понашања запосленог према учеснику у образовању одвија се по следећем редоследу: 1.Заустављање дискриминативног понашања; 2.Смиривање ситуације; 3.Обавештавање и позивање родитеља; 4.Подношење пријаве директору Установе; 5.Консултације тима за заштиту; 6.Обавештавање Министарсва-надлежне школске упр; 7.Праћење ефеката предузетих мера. Када дискриминацију споводи лице које није запослено у Установи или се сумња,поступа се у складу са законом.

У установи се:

- * прати остваривање програма заштите од дискриминације;
- * евидентирају случајевеи дискриминације;
- * врши анализа и извештава.

С Е Г Р Е Г А Ц И Ј А

Сегрегација представља издвајање учесника из активности групе на основу личног својства,образовање засебних група које нису у складу са Законом и структура групе која одступа у погледу припадности различитим етничким и другим осетљивим друштвеним групама.

Превентивне активности се спроводе у циљу :

-подизања свести запослених и родитеља за препознавање сегрегације и мерама за спречавање, јачање њихових капацитета за прихватање различитости и развој интеркултуралности,

-организовање род. састанака са циљем подршке и добробити које деца имају у групама које су етнички,језички и социјално разноврсна;

-обезбеђивање додатне подршке за укључивање у вршњачку групу и иклузивно образовање кроз мере индивидуализације,сразмерна заступљеност деце и родитеља припадника националних мањина и осетљивих група.

Интервентне активности Установа спроводи омах када се сумња у сегрегацију и када је утврђено да постоји.Директор Установе предузима **мере и активности десегрегације**.

У зависности од врсте сегрегације када је појединачно дете у питању, тим за заштиту и тим за инклузивно образовање у сарадњи спроводе план десегрегације усмерен на појединачно дете(план подршке,укључивање у активности,сарадња са вршњацима).

АКЦИОНИ ПЛАН

	Начин реализације	Носиоци	Време реализације
<i>Будимо одговорни према себи и другима</i> (развијање самопоштовања и поштовања других)	Кроз реализацију пројеката на нивоу васпитне групе	Васпитачи и деца од 3 год. до поласка у школу	Током године